

Prof. dr hab. Beata Zawadzka-Kłós

20.04.2026r.

Akademia Muzyczna im. G. i K. Bacewiczów

w Łodzi

RECENZJA ROZPRAWY DOKTORSKIEJ

PANA YUEZHENG LIU

W ZWIĄZKU Z POSTĘPOWANIEM O NADANIE STOPNIA DOKTORA W DZIEDZINIE SZTUKI, W DYSCYPLINIE SZTUKI MUZYCZNE, W UNIWERSYTECIE MUZYCZNYM FRYDERYKA CHOPINA W WARSZAWIE

ZLECENIODAWCA RECENZJI:

Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina, pismo z dnia 7 stycznia 2026r. *Zlecenie podjęte na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2018r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t. j. Dz. U. z 2023r. poz. 742, 1088, 1234, 1672, 1872, 2005 z 2024r. poz. 124, 227, 1089)*

DOTYCZY:

wszczęcia, na wniosek Pana Yuezheng Liu przewodu na stopień doktora sztuk w dyscyplinie artystycznej- sztuki muzyczne. Do nadesłanego mi przez Przewodniczącego Rady Dyscypliny Artystycznej Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina, dr. hab. Jarosława Wróblewskiego, prof. UMFC pisma informującego, iż została powierzona mojej osobie funkcja recenzenta w przewodzie doktorskim Pana mgra Yuezheng Liu pt. „ *Analiza komparatywna brytyjskich i chińskich pieśni ludowych w oparciu o wybrane opracowania XX wieku na głos średni Benjamina Brittena, Healey’a Williana, Ding Shande i Li Yinghai w kontekście różnic kulturowych i technik wokalnych*”, pod kierunkiem prof. dr. hab. Artura Stefanowicza, zostało dołączone dzieło artystyczne z jego opisem. Zgodnie z obowiązującymi przepisami swoją opinię opieram jedynie na przedstawionej pracy doktorskiej.

OCENA PRACY DOKTORSKIEJ:

Praca doktorska Pana Yuezheng Liu pod tytułem *Analiza komparatywna brytyjskich i chińskich pieśni ludowych w oparciu o wybrane opracowania XX wieku na głos średni Benjamina Brittena, Healey'a Williana, Ding Shande i Li Yinghai w kontekście różnic kulturowych i technik wokalnych*, składa się z dzieła artystycznego zapisanego na nośniku CD oraz jego opisu. Wybór tematu pracy doktorskiej wynika z zainteresowań i predyspozycji wokalnych Pana Yuezheng Liu

Dzieło artystyczne

Nagranie zostało zrealizowane w Warszawie- 8 maja 2024r.

Miejsce rejestracji: Polskie Radio Studio S2-Warszawa

Reżyser dźwięku-Emilian Rymanowicz

Kandydat przedstawił na płycie następujące pieśni:

1. Ding Shande-„Chcę pocałować matkę”
2. Li Yinghai-„Płynąca rzeczka”
3. Ding Shande-„Radośnie wschodzi słońce”
4. Ding Shande-„Śliczny kwiat róży”
5. Ding Shande-„Kiedy zakwitną kwiaty szupinu”
6. Li Yinghai-„Alamuhan”
7. Li Yinghai-„Pod srebrnym blaskiem księżyca”
8. Healey Willan-„O, serdeczny pocałunek” (oryg. „Ae fond kiss”)
9. Benjamin Britten-„Jesionowy gaj” (oryg. „The Ash Grove”)
10. Benjamin Britten-„Ogrody wierzbowe” (oryg. „The Salley Gardens”)
11. Benjamin Britten-„O Waly, Waly” (oryg. „O Waly, Waly”)
12. Benjamin Britten-„Mały Panicz William” (oryg. „Little Sir William”)
13. Benjamin Britten-„Mglista, mglista rosa” (oryg. The foggy, foggy dew”)
14. Healey Willan-„Jezioro Loch Lomond” (oryg. „Loch Lomond”)

Pan Yuezheng Liu wykonał powyższe pieśni z towarzyszeniem fortepianu. Partię fortepianu zrealizował Pan Tian Kun. Muszę przyznać, że słuchałam poszczególnych pieśni wiele razy, z dużym zainteresowaniem i przyjemnością. Yuezheng Liu dysponuje interesującym głosem barytonowym o ładnej barwie i ciepłym brzmieniu. Głos jest wyrównany emisyjnie w całej skali i dobrze oparty na oddechu. Wszystkie pieśni wykonane są z dużą kulturą muzyczną i dojrzałością artystyczną. To, w moim mniemaniu, interesująca propozycja repertuarowa. Należy w tym miejscu zaznaczyć, że wszystkie pieśni, składające się na dzieło artystyczne są zróżnicowane zarówno pod względem tematyki, nastroju, jak i wyrazu muzycznego. Stawiają również przed wykonawcą wysokie wymagania w aspekcie techniki wokalne. Zgodnie z koncepcją pracy podzielię moją ocenę dzieła artystycznego na pieśni chińskie i brytyjskie.

Chińskie pieśni ludowe, składające się na dzieło artystyczne, są zróżnicowane zarówno w aspekcie wyrazu artystycznego, jak i wymagań technicznych. Pierwsza, piękna i nastrojowa pieśń *Chcę pocałować matkę*, jest wstępem do coraz trudniejszych technicznie i interpretacyjnie chińskich pieśni. Jest to nostalgiczna pieśń, którą Kandydat wykonuje z wyczuciem stylu i kontekstu. Głos jest prowadzony miękko i wyrównany w całej skali. Druga pieśń, Li Yinghai-*„Płynąca rzeczka”* jest już inna w nastroju. Partia wokalna prowadzona jest w wyższej tessiturze, co wymaga dobrego oparcia oddechowego i bardzo dobrej intonacji. Trzecia pieśń Ding Shande *„Radośnie wschodzi słońce”* to pieśń skoczna, w szybkim tempie, wymagająca aktywnej pracy oddechowej i wyrazistej artykulacji. Po niej następuje pieśń nr 4 Ding Shande *„Śliczny kwiat róży*, bardzo piękna i wymagająca pieśń. Każda kolejna pieśń jest coraz bardziej wymagająca zarówno w aspekcie techniki wokalne, jak i ekspresji wyrazowej. Ostatnią pieśnią, zamykającą prezentację chińskich pieśni jest kompozycja Li Yinghai-*„Pod srebrnym blaskiem księżyca”*, nastrojowy piękny utwór, który po poprzednich ekspresyjnych pieśniach uspokaja emocje. Bardzo udane zakończenie tej części prezentacji. Należy w tym miejscu zaznaczyć, że każda z siedmiu zarejestrowanych chińskich pieśni ludowych dała Kandydatowi możliwość pokazania swoich wszechstronnych możliwości technicznych i interpretacyjnych. Każda z nich stawia przed wykonawcą inne wymagania. Są one osadzone w wysokiej tessiturze, wymagają dobrego oparcia oddechowego czy precyzji artykulacyjnej, jak w przypadku ozdobników, pięknie zrealizowanych przez Kandydata. Każda z nich stawia też przed wykonawcą inne

wymagania w aspekcie ekspresji artystycznej. Z chińskich pieśni ludowych wyróżniłabym pieśń Ding Shande -*Śliczny kwiat róży* (na płycie nr 4). Jest to piękna pieśń, w której Artysta pokazał cały swój artystyczny kunszt. Pięknie prowadzona, oparta na oddechu partia wokalna, wyrazista ekspresja i interpretacyjna dojrzałość. Piękny, precyzyjny i dojrzały muzycznie akompaniament fortepianowy, to również znaczący walor w artystycznej kreacji tej pieśni. Dla mnie jest ona najbardziej interesująca, ale zaznaczam, we wszystkich chińskich pieśniach Kandydat zaprezentował się pięknie.

Brytyjskie pieśni ludowe składające się na dzieło artystyczne są trochę inne w wyrazie muzycznym i w charakterze. Przede wszystkim są mniej zróżnicowane niż pieśni chińskie. Są to przeważnie pieśni zwrotkowe. W pieśniach brytyjskich, wokalna linia melodyczna osadzona jest w rejestrach niższych niż w przypadku pieśni chińskich. Przykładem jest choćby pieśń Healey'a Willana *Ae fond kiss* (na płycie 8), gdzie linia wokalna jest chyba najniższa. To stawia przed wykonawcą wymagania dotyczące oparcia oddechowego i rezonansowego w niższych rejestrach. Dodatkowym wyzwaniem jest również śpiew w języku angielskim. Po wysłuchaniu brytyjskich pieśni w wykonaniu Kandydata stwierdzam, że poradził sobie bardzo dobrze zarówno w kontekście techniki wokalne, jak i wyrazu muzycznego. Na uwagę zasługuje również dobra dykcja i wymowa tekstu w języku angielskim. Z brytyjskich pieśni ludowych, składających się na dzieło artystyczne wyróżniłabym interpretację pieśni Benjamina Brittena *The foggy, foggy dew* (na płycie nr 13). Jest ona, w moim mniemaniu trochę inna w nastroju, żywsza niż pozostałe i wymaga aktywnej precyzji artykulacyjnej, co przekłada się na ogólny wyraz muzyczny pieśni i na jej charakter. Pan Yuezheng Liu świetnie się w tej pieśni odnalazł. To moja ulubiona brytyjska pieśń zawarta na płycie.

Reasumując, stwierdzam, że wszystkie zaprezentowane na nośniku CD pieśni, składające się na dzieło artystyczne zasługują na uznanie i moją pozytywną ocenę. Interpretacje poszczególnych pieśni są dojrzałe i spójne. W mojej opinii, Kandydat lepiej się odnajduje w chińskich pieśniach i tam można usłyszeć kunszt wokalny i osobowość artystyczną Kandydata, ale i brytyjskie pieśni, mimo innego rodzaju wyzwań artystycznych, są interesującą propozycją artystyczną i również te pieśni w wykonaniu Pana Yuezheng Liu oceniam wysoko. Należy docenić również przemyślany dobór pieśni i ich kolejność na płycie. Ma to znaczenie zarówno dla wykonawcy, jaki dla słuchacza. Odnosząc się do oceny

dzieła i poziomu wokalnego Kandydata, należy również odnieść się do pianisty Pana Tian Kuna. Słuchając bowiem poszczególnych pieśni, od pierwszej nuty słychać znakomicie realizowaną partię akompaniamentu fortepianowego. Pianista wspiera interpretacyjnie i muzycznie śpiewaka, ale i sam jest artystą bardzo sprawnym technicznie i niezwykle muzykalnym. Ta wysoka jakość realizowanego akompaniamentu fortepianowego wpływa inspirująco na wykonawcę śpiewaka. Dzięki temu, mamy w efekcie spójną, dojrzałą i interesującą kreację artystyczną. **Dzieło artystyczne Pana Yuezheng Liu -przyjmuję.**

Część opisowa

Do zarejestrowanego na płycie CD dzieła artystycznego, Kandydat dołączył pracę pisemną, stanowiącą jego opis. Obie części stanowią integralną całość. Tematem rozważań niniejszej pracy jest analiza porównawcza brytyjskich i chińskich pieśni ludowych w kontekście różnic kulturowych i zastosowanych technik wokalnych. Materiałem badawczym są wybrane pieśni z XX wieku, przeznaczone na głos średni, kompozytorów chińskich: Ding Shande i Li Yinghai oraz brytyjskich: Healey'a Willana i Benjamina Brittena. Praca pod względem strukturalnym nie wzbudza zastrzeżeń. Zawiera spis treści, streszczenie, Abstrakt (w języku angielskim), cztery rozdziały podzielone na podrozdziały, V rozdział stanowiący zakończenie, bibliografię oraz aneks nutowy. W aneksie nutowym znajdziemy zapis nutowy chińskich i brytyjskich pieśni, składających się na dzieło artystyczne. Bibliografia jest bardzo obszerna. Zawiera publikacje międzynarodowe-27 pozycji i publikacje chińskich autorów-18 pozycji. Razem 45 materiałów źródłowych. Ta obszerna i wielowątkowa bibliografia przekłada się na jakość pracy. Część opisowa jest bardzo wnikliwa, szczegółowa i rzetelna. Każdy rozdział jest podzielony na podrozdziały, które z kolei również są podzielone na tematyczne segmenty. Dzięki takiej strukturze, praca jest logiczna i klarowna. W streszczeniu pracy autor przedstawia plan rozprawy, jako teoretycznej podstawy do wykonawstwa badanych pieśni. Pisze o tym tak: *Pod względem realizacji celu badań porównanie odmienności kulturowych i technik muzyczno-wokalnych chińskich i brytyjskich pieśni ludowych jest odzwierciedleniem syntezy teorii z praktyką i odgrywa ważną rolę w procesie przygotowania występu muzyczno-wokalnego. (str.8)* W kolejnych akapitach odnosi się do obecnego stanu badań i stwierdza, że brakuje publikacji naukowych na ten temat. Pisze tak: *Istniejące badania wciąż pozostają w fazie poszukiwań i nie doszło jeszcze do ukształtowania jednolitej, teoretycznej syntezy. Wiedza na tym polu oczekuje na wzbogacenie i uzupełnienie. (str. 9)* Metodologia zastosowana na

potrzeby pisania pracy obejmuje analizę literatury przedmiotu, obserwację, praktykę i studia nad teorią. Autor pracy, na bazie wnikliwych studiów badawczych, wypracował swoją własną artystyczną drogę do wykonawstwa wybranych pieśni, składających się na dzieło artystyczne. Badania prowadził, jak pisze, z dwóch perspektyw: międzyregionalnego i międzykulturowego punktu widzenia oraz w aspekcie stosowanych technik wokalnych. Pierwszy rozdział został zatytułowany Wstęp. I tak to należy rozumieć, jako teoretyczny, dość obszerny wstęp do właściwego zagadnienia. W rozdziale pierwszym znajdujemy zatem tło dla podjętych w pracy badań i podstawowe wiadomości, potrzebne do właściwego zrozumienia kolejnych rozdziałów. Autor przedstawił tu sylwetki twórcze chińskich i brytyjskich kompozytorów, twórców pieśni składających się na dzieło artystyczne, przedstawił cele pracy i jej znaczenie. W podrozdziale 1.4. przedstawiony został stan badań w aspekcie dostępnej literatury przedmiotu. W poszczególnych segmentach tematycznych autor przedstawił ważniejsze publikacje dotyczące technik wokalnych w chińskich i brytyjskich pieśniach ludowych oraz publikacje poświęcone analizie porównawczej chińskich i brytyjskich pieśni ludowych. Wybrał najważniejsze w jego opinii publikacje i krótko je opisał. W podrozdziale 1.5. przedstawił metodologię przedstawionej rozprawy i zaznaczył, że innowacje manifestują się w niej na spojrzeniu międzykulturowym na chińskie i brytyjskie pieśni ludowe oraz na badaniu kwestii wykonawczych z punktu widzenia technik wokalnych. Zauważył również, że w pieśniach ludowych, niezależnie od miejsca pochodzenia, najważniejszym elementem jest język, w którym są one wykonywane. To właśnie w języku możemy dostrzec istniejące odmienności estetyczne, które mają wpływ na różnice w stosowanych technikach śpiewu. W ostatnim zdaniu pisze tak: *W świetle braku wyników szczegółowych studiów poświęconych chińskim i brytyjskim pieśniom ludowym, przeprowadzonych z perspektywy stosowanych technik wokalnych, rezultaty badawcze poniższej pracy mogą na tym polu być pomocne i uzupełnić obecny stan wiedzy.*

Tematyka drugiego rozdziału pracy dotyczy chińskich i brytyjskich pieśni ludowych w adaptacji i aranżacji kompozytorów. W poszczególnych podrozdziałach, podzielonych na segmenty tematyczne zostały szczegółowo opisane typy chińskich i brytyjskich pieśni ludowych, historia rozwoju pieśni chińskich i brytyjskich, tematyka pieśni, charakterystyka tekstu w pieśniach, właściwości tekstu i metody rozpowszechniania pieśni ludowych w Chinach i Wielkiej Brytanii. W podrozdziale 2.1.5 możemy przeczytać na temat aranżacji i adaptacji chińskich i brytyjskich pieśni ludowych. Podrozdział 2.2 poświęcony jest analizie chińskich

pieśni ludowych w aranżacji kompozytorów Ding Shande i Li Yinghai, składających się na dzieło artystyczne. Każda z siedmiu pieśni została poddana analizie wg tego samego schematu. Autor przedstawia pieśń w aspekcie jej miejsca w twórczości kompozytora i jej statusu w Chinach. Odnosi się do treści tekstu literackiego i jego kontekstu. W tabeli przedstawia chiński tekst pieśni i jej polskie tłumaczenie. W tym miejscu należy zaznaczyć, że wszystkie tłumaczenia chińskich i brytyjskich pieśni ludowych opisanych w pracy przygotował Tytus Sierakowski. W kolejnych akapitach autor pracy analizuje tekst literacki i warstwę muzyczną pieśni. W analizie muzycznej przedstawia strukturę formalną każdej pieśni (tabela) i odnosząc się do formy pieśni analizuje ją w aspekcie budowy, środków wyrazu muzycznego, adaptacji i akompaniamentu fortepianowego. Każda analiza wzbogacona jest o adekwatne przykłady zapisu nutowego opisywanej pieśni. W podrozdziale 2.3 w ten sam sposób analizowane są brytyjskie pieśni ludowe Benjamina Brittena i Healey'a Willana, składające się na dzieło artystyczne. Analizy są przeprowadzone bardzo wnikliwie i szczegółowo. Autor wykazał się rzetelną wiedzą. Rozdział III, na bazie przeprowadzonych wcześniej analiz literackich i muzycznych, dotyczy już analizy porównawczej badanych pieśni w aspekcie różnic kulturowych, stylu muzycznego i kształtowania materiału melodycznego. Autor opisuje poszczególne zagadnienia w oparciu o wybrane chińskie i brytyjskie pieśni ludowe i wzbogaca swoje analizy odpowiednimi do rozważanych zagadnień przykładami zapisu nutowego omawianych pieśni. W podrozdziale 3.4 znajdziemy analizę specyfiki językowej jako istotnego elementu pieśni ludowej w kontekście ich charakterystyki. Autor pisze tu o roli języka w kształtowaniu ekspresji badanych pieśni, rymach i strukturze wersyfikacyjnej, języku potocznym i jego funkcji w kontekście ekspresji. W kolejnych akapitach odnosi się do poetyki i obrazowania w tekstach literackich pieśni. Wszystkie zagadnienia omawiane są oddzielnie w chińskich i brytyjskich pieśniach ludowych. Podrozdział 3.5 dotyczy dążeń estetycznych w chińskiej i brytyjskiej muzyce ludowej. Na końcu każdego segmentu tematycznego znajdziemy podsumowanie analizy porównawczej w danym aspekcie badawczym, a na końcu każdego rozdziału podsumowanie wiadomości w nim zawartych, takie swoiste powtórzenie materiału. W ostatnim, czwartym rozdziale pracy autor porównuje chińskie i brytyjskie pieśni ludowe w aspekcie wykonawczym. Odnosi się do wymagań dotyczących techniki wokalne. Zwraca uwagę, że aranżacje kompozytorskie nadały pieśniom ludowym wysublimowaną, artystyczną formę. Na stronie 174 pracy możemy przeczytać: *Włączenie ich do repertuaru artystycznego oraz sceny koncertowej doprowadziło do powstania różnorodnych form ekspresji, a także wykształcenia odmiennych stylów*

wykonawczych, z których każdy cechuje się unikalnym podejściem do techniki wokalne. W tym rozdziale zatem autor porównuje chińskie i brytyjskie pieśni w aspekcie stosowanych technik wokalnych. To kolejny rozdział stanowiący opis dzieła. Poszczególne zagadnienia techniczne omawiane są w oparciu o przykłady chińskich i brytyjskich pieśni stanowiących dzieła artystyczne. Tematem rozważań są takie zagadnienia jak: ekspresja emocjonalna i proces budowania nastroju w pieśniach, techniki oddechowe czy techniki rezonansowe. W podrozdziale 4.4 autor wyjaśnia pojęcie techniki śpiewu nasyconego *runqiang* w chińskich pieśniach ludowych. Na str. 201 pracy możemy przeczytać, że techniki ozdobnikowe, określane jako *runqiang* (śpiew nasycony) są ważnym elementem wykonawczym w chińskich pieśniach ludowych. Podrozdziały 4.4.1 i 4.4.2 odnoszą się kolejno do właściwości techniki *runqiang* i zastosowania tej techniki wokalne w chińskich pieśniach ludowych. To bardzo interesująca część pracy. Wszystkie opisywane elementy tej techniki wzbogacone są o adekwatne przykłady zapisu nutowego chińskich pieśni. Ostatnim zagadnieniem dotyczącym wykonawstwa pieśni są techniki językowe w chińskich i brytyjskich pieśniach ludowych (podrozdział 4.5). W rozdziale piątym, stanowiącym zakończenie pracy autor dokonuje skrótego podsumowania zagadnień w niej zawartych. W ostatnim akapicie pisze tak: *Podsumowując, niniejsza dysertacja pokazuje, że analiza chińskich i brytyjskich pieśni ludowych nie tylko dostarcza cennych informacji o odrębnych kulturach muzycznych, ale również inspirowa do głębszego zrozumienia śpiewu jako sztuki uniwersalnej.* Po zapoznaniu się z pracą Pana Yuezheng Liu zgadzam się z przytoczonym zdaniem. Reasumując, stwierdzam, że praca jest napisana rzetelnie i wnikliwie w oparciu o wszechstronną wiedzę teoretyczną, muzykologiczną, historyczną i praktyczną Kandydata. Poziom pracy jest wysoki i tak też ją oceniam.

KONKLUZJA

Po zapoznaniu się z przesłaną dokumentacją Pana Yuezheng Liu stwierdzam, że przedstawiony zapis dzieła artystycznego oraz jego opis stanowią integralną całość. Jest to interesujący materiał zarówno w aspekcie wykonawczym jak i naukowym. Tym samym, w mojej opinii praca doktorska Pana Yuezheng Liu, z uwagi na swój twórczy i naukowy charakter stanowi wkład w rozwój dyscypliny artystycznej - sztuki muzycznej, w dziedzinie sztuki. W związku z powyższym stwierdzam, że Pan Yuezheng Liu wykazał się rzetelną, wszechstronną wiedzą teoretyczną historyczną i muzykologiczną, jak również umiejętnościami niezbędnymi do prowadzenia samodzielnej pracy artystycznej. Doktorant w swojej pracy doktorskiej rozwiązał

założenia badanego zagadnienia artystycznego i tym samym spełnił wymagania ustawowe. Tym samym, pracę doktorską Yuezheng Liu oceniam jako odpowiadającą wymaganiom rozprawy doktorskiej, zgodnie z art. 187 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2023r. poz.742 z późniejszymi zmianami). **Wnoszę o dopuszczenie Doktoranta do dalszych etapów postępowania w sprawie nadania stopnia doktora.**

Prof. dr hab. Beata Zawadzka-Kłós

